

Sygn. akt VIII C 879/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lipca 2020 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Anna Bielecka-Gąszcz

Protokolant: staż. Katarzyna Górniak

po rozpoznaniu w dniu 17 lipca 2020 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G.

przeciwko K. B.

o zapłatę 6.265,70 zł

- zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 5.707,78 zł (pięć tysięcy siedemset siedem złotych siedemdziesiąt osiem groszy) wraz z umownymi odsetkami w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od kwoty 4.988,23 zł (cztery tysiące dziewięćset osiemdziesiąt osiem złotych dwadzieścia trzy grosze) od dnia 21 listopada 2018 roku do dnia zapłaty oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 719,55 zł (siedemset dziewięćnaście złotych pięćdziesiąt pięć groszy) od dnia 21 listopada 2018 roku do dnia zapłaty;
- oddala powództwo w pozostałym zakresie;
- zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.913 zł (jeden tysiąc dziewięćset trzynaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VIII C 879/19

UZASADNIENIE

W dniu 21 listopada 2018 roku powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. wniósł o zasądzenie od pozwanej K. B. kwoty 6.265,70 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od kwoty 5.488,23 zł oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 777,47 zł, obie należności odsetkowe od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także o zasądzenie zwrotu kosztów sądowych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że pozwana w dniu 9 lutego 2017 roku zaciągnęła pożyczkę w kwocie 6.300 zł, zobowiązując się do jej zwrotu wraz z opłatą przygotowawczą (500 zł), prowizją (4.854,96 zł) oraz umownymi odsetkami (730,96 zł), w 24 miesięcznych ratach po 516,08 zł każda. K. B. nie dopełniła obowiązków wynikających z powyższej umowy i spłaciła wyłącznie kwotę 4.136,40 zł, która została zaliczona na poczet należności głównej (2.120,93 zł), prowizji (1.618,32 zł), odsetek umownych (392,26 zł) oraz odsetek karnych (4,89 zł). Z uwagi na brak dalszej spłaty powód, po uprzednim wezwaniu pozwanej do zapłaty, wypowiedział umowę pismem z dnia 27 grudnia 2017 roku z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia, w związku z czym niezapłacona kwota z tytułu umowy pożyczki stała się wymagalna w dniu 2 lutego 2018 roku. Na dochodzoną pozewem kwotę składa się 4.679,07 zł tytułem należności głównej, stanowiącej niespłaconą sumę kwoty pożyczki oraz opłaty przygotowawczej, 809,16 zł

niespłaconej prowizji w okresie trwania umowy oraz 777,47 zł tytułem należności odsetkowych. **(pozew w e.p.u. k. 3-9)**

W dniu 5 grudnia 2018 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wydał w przedmiotowej sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, który następnie utracił moc na skutek wniesienia przez pozwaną sprzeciwu, zaś sprawa została przekazana do rozpoznania tutejszemu Sądowi. W sprzeciwie pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwana podniosła, iż powód nie udowodnił istnienia roszczenia w wysokości dochodzonej pozvem ani daty wymagalności, w szczególności nie wykazał od kiedy wymagalne stały się kwoty wynikające z poszczególnych rat kredytu, a także dat od których naliczane są odsetki. **(nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym k.11, sprzeciw k. 13-17, postanowienie k. 27)**

Po przekazaniu sprawy z e.p.u., powód uzupełnił braki pozwu i w odpowiedzi na sprzeciw podtrzymał powództwo w całości oraz wniósł o zasądzenie od pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. **(pismo procesowe k. 30-33)**

Pozwana podtrzymała dotychczasowe stanowisko w sprawie. **(pismo procesowe k. 51-54)**

Na rozprawie w dniu 17 lipca 2020 roku pełnomocnik powoda oraz pozwana nie stawili się. **(protokół rozprawy k. 71)**

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana K. B. zawarła w dniu 9 lutego 2017 roku z powodem umowę pożyczki gotówkowej, zgodnie z treścią której, powód udzielił pozwanej pożyczki w kwocie 6.300 zł, oznaczonej w umowie, jako całkowita kwota pożyczki. Przyznaną kwotę pozwana zobowiązała się zwrócić wraz z opłatą przygotowawczą (500 zł), prowizją (4.854,96 zł) oraz odsetkami (730,96 zł), a więc łącznie 12.385,92 zł, w 24 miesięcznych ratach po 516,08 zł każda. Przewidziana umową prowizja była naliczana w okresach miesięcznych (po 202,29 zł) z tytułu kosztów związanych z udzieloną pożyczką. Od nieuiszczonych w terminie rat pożyczki powód był uprawniony do naliczania odsetek od zadłużenia przeterminowanego w wysokości równej dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie. W razie zwłoki pożyczkobiorcy z zapłatą dwóch pełnych rat pożyczki powód mógł wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia, o ile uprzednio dokonał listowego ostatecznego wezwania do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania, które okazało się bezskuteczne. **(umowa pożyczki k. 34-35v, okoliczności bezsporne)**

Na poczet zaciągniętego zobowiązania pozwana uiściła łącznie kwotę 4.136,40 zł. **(okoliczność bezsporna)**

Pismem z dnia 16 października 2017 roku powód wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 514,92 zł tytułem zaległego zobowiązania wynikającego z umowy pożyczki, a następnie, wobec braku spłaty zadłużenia, pismem z dnia 27 grudnia 2017 roku złożył oświadczenie o wypowiedzeniu umowy pożyczki z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia. Na tę datę zaległość pozwanej wynosiła 1.040,63 zł, a więc przekraczała dwie pełne raty pożyczki. **(wezwanie do zapłaty k. 37, wypowiedzenie k.38, wykaz listów poleconych k. 39)**

Do dnia wyrokowania pozwana nie spłaciła zadłużenia dochodzonego przedmiotowym powództwem. **(okoliczność bezsporna)**

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił bądź jako bezsporny, bądź na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, które nie były kwestionowane przez strony.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo było zasadne i zasługiwało na uwzględnienie w przeważającej części.

W przedmiotowej sprawie niesporne były twierdzenia faktyczne powoda o tym, że łączyła go z pozwaną umowa pożyczki gotówkowej (kredytu konsumenckiego) zawarta w dniu 9 lutego 2017 roku, na mocy której K. B. otrzymała pożyczkę (rozumianą, jako kwota kapitału wypłacona pożyczkobiorcy) w kwocie 6.300 zł, którą to kwotę wraz z prowizją, opłatą przygotowawczą i odsetkami umownymi, zobowiązała się spłacić w 24 miesięcznych ratach. Na potwierdzenie swoich twierdzeń powód złożył egzemplarz umowy pożyczki sygnowany podpisem pozwanej, którego autentyczność nie była w sprawie podważana. W oparciu o twierdzenia powoda Sąd ustalił ponadto, iż pozwana nie wywiązała się z przyjętego na siebie zobowiązania i nie spłaciła w terminie całości zadłużenia, poprzestając na uiszczeniu wyłącznie kwoty 4.136,40 zł, którą powód zaliczył na poczet spłaty kapitału pożyczki (2.120,93 zł), prowizji (1.618,32 zł), odsetek umownych (392,26 zł) oraz odsetek karnych (4,89 zł). Skoro więc powód wykazał ponad wszelką wątpliwość fakt zawarcia przez pozwaną umowy pożyczki, powinnością pozwanej było udowodnienie, że spłaciła swoje zobowiązanie w całości, albo przynajmniej w większym zakresie, aniżeli oznaczonym przez powoda, jeśli z faktu tego chciała wywodzić korzystne dla siebie skutki prawne (art. 6 k.c., art. 232 k.p.c.). Powinności tej pozwana nawet nie starała się sprostować. Zaznaczenia wymaga w tym miejscu, że strona powodowa precyzyjnie wyjaśniła, co składa się na dochodzoną pozwem kwotę oraz w jakiej wysokości, za jaki okres i od jakich kwot zostały naliczone należności odsetkowe. Sąd uznał ponadto, iż po stronie powoda ukonstytuowało się uprawnienie do wypowiedzenia umowy.

Wątpliwości nie budziło ponadto, że strona powodowa jest przedsiębiorcą zajmującym się prowadzeniem działalności gospodarczej m.in. w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych, a strona pozwana, jako osoba fizyczna jest konsumentem. Dlatego też należało ustalić, czy postanowienia umowy z 22 maja 2017 roku były dla jej stron wiążące. Sąd bowiem może, a nawet powinien dokonywać oceny postanowień zawartych umów, a także postanowień samych wzorców umów, co do ich zgodności z prawem. Ocena ta może zostać dokonana również in concreto w toczącym się między przedsiębiorcą, a konsumentem sporze, którego przedmiotem są skutki prawne określone postanowieniami umowy. Umowy konsumenckie podlegają bowiem ocenie w świetle klauzuli generalnej z art. 385¹ §1 k.c. z wyłączeniem jedynie jednoznacznie sformułowanych postanowień określających główne świadczenia stron oraz tych postanowień, na których treść konsument miał rzeczywisty wpływ, co musi zostać wykazane przez proferenta (por. m.in. wyrok SA w Warszawie z dnia 15 czerwca 2007 roku, VI Ca 228/07, LEX).

Rozważania w powyższym zakresie rozpocząć należy od wyjaśnienia, że obowiązujące przepisy prawa nie zabraniają stronom stosunku zobowiązaniowego umawiania się na prowizję, która obok odsetek stanowi wynagrodzenie dla pożyczkodawcy z tytułu udostępnienia pożyczkobiorcy środków finansowych i jest powszechnie stosowana nie tylko przez podmioty oferujące pożyczki krótkoterminowe, ale także instytucje bankowe. Ustalona przez powoda prowizja (4.854,96 zł) mieści się w limicie pozaodsetkowych kosztów kredytu przewidzianych art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim. Maksymalna wysokość wspomnianych kosztów jest ustalana, stosownie do art. 36a ust. 1 cyt. ustawy, poprzez dodanie dwóch wartości: 25% całkowitej kwoty kredytu oraz 30% całkowitej kwoty kredytu obliczonej stosownie do długości okresu spłaty, przy czym wymieniona wartość 30% obowiązuje dla okresu jednego roku. W praktyce oznacza to, że pozaodsetkowe koszty kredytu nie mogą w skali 6 miesięcy przekroczyć 40% całkowitej kwoty kredytu (25% + 15%), w skali roku 55% (25% + 30%), w skali 2 lat 85% (25% + 60%), a w każdym wypadku 100% całkowitej kwoty kredytu, stosownie do art. 36a ust. 2 cyt. ustawy (w niniejszej sprawie, wobec zobowiązania zaciągniętego na 24 miesiące, limit ten równy jest kwocie 5.355 zł). W tym miejscu zaznaczyć należy, że wartości maksymalne przewidziane w art. 36a ustawy zostały ustalone przez ustawodawcę w oparciu o analizę danych dotyczących działalności kredytodawców, odzwierciedlających realia rynku kredytowego. Wyjaśnienia wymaga również, że naliczanie odsetek, choćby w maksymalnej przewidzianej prawem wysokości, nie jest w stanie zrekompensować pożyczkodawcom kosztów prowadzonej przez nich działalności. Jednocześnie nie budzi wątpliwości, że powód prowadzi działalność nastawioną na zysk, a także, że pozwana miała pełną swobodę w wyborze instytucji, u której zamierzała się zadłużyć. Skoro więc pozwana zdecydowała się skorzystać z usług powoda, uznać należy, że akceptowała wysokość naliczanych przez pożyczkodawcę w związku z wnioskowaną kwotą pożyczki, kosztów. Nie sposób przy tym wymagać od pożyczkodawcy, aby na gruncie każdej z udzielanych pożyczek wykazywał wysokość poniesionych przez siebie wydatków, większość z nich ma bowiem stały charakter, niezależny od liczby zawartych w danym okresie umów, a zatem niemożliwe jest ich proste przeliczenie na potrzeby konkretnej umowy. Nieprzeliczalny jest również godziwy zysk, jaki pożyczkodawca ma prawo dla siebie osiągnąć i tu

bowiem trudno znaleźć miarę, podług której zysk taki miałby być oceniany. Wysokość tego zysku jest niewątpliwie pochodną realiów rynkowych, te zaś, co jest rzeczą powszechnie znaną, cechuje duży dynamizm zmian. Nie bez znaczenia pozostaje także kwestia związana z niespłacalnością kredytów konsumenckich. W stosunku do instytucji pożyczkowych możliwość weryfikacji części informacji na temat potencjalnego pożyczkobiorcy jest ograniczona, instytucje te ponoszą zatem wyższe aniżeli banki ryzyko kredytowe, rozumiane jako zagrożenie niewywiązania się dłużnika z zobowiązań wynikających z umowy pożyczki gotówkowej. Powtórzenia wymaga, że wybór danego pożyczkodawcy należy wyłącznie do pożyczkobiorcy, to on decyduje u kogo i na jakich warunkach chce się zadłużyć. Wprawdzie naliczona w przedmiotowej umowie prowizja z całą pewnością nie była niska, to jednak pozwana decydując się na pożyczkę oferowaną w sektorze pozabankowym godziła się na jej poniesienie. Pamiętać również należy, że pożyczkobiorca ma możliwość odstąpienia od umowy w terminie 14 dni, które to działanie rodzi wyłącznie koszty odsetkowe, a więc obiektywnie niewysokie. Oczywiście jest wreszcie, że skoro ustawodawca przewidział możliwość naliczania pozaodsetkowych kosztów kredytu w wysokości oznaczonej w art. 36a ustawy, a jednocześnie brak jest przepisów prawa, które zabraniałyby stronom stosunku zobowiązaniowego umawiania się na prowizję, nie sposób przyjąć, aby zastrzegając tę opłatę powód działał w sposób sprzeczny z ustawą, bądź też dążył do jej obejścia. Jak wyjaśnił Sąd Okręgowy w Łodzi w wyroku z dnia 19 czerwca 2018 roku w sprawie III Ca 686/18, z woli ustawodawcy, takie działanie powoda, które przejawia się naliczeniem pozaodsetkowych kosztów kredytu w wysokości przewidzianej art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim, jest w pełni dopuszczalne. Nie można zatem stwierdzić, że tego rodzaju zastrzeżenia umowne w istocie mają na celu obejście przepisów o odsetkach maksymalnych, skutkując nieważnością umowy w tej części czy też bezskutecznością tego zastrzeżenia z uwagi na jego abuzywny charakter (tak też m.in. Sąd Okręgowy w Kielcach w wyroku z dnia 5 czerwca 2018 roku, II Ca 340/18, L.; Sąd Okręgowy w Lublinie w wyroku z dnia 26 lipca 2018 roku, II Ca 171/18, L.; Sąd Okręgowy w Kielcach w wyroku z dnia 20 maja 2019 roku, II Ca 576/19, LEX; Sąd Okręgowy w Świdnicy w wyroku z dnia 30 maja 2019 roku, II Ca 453/19, LEX; Sąd Okręgowy w Gliwicach w wyroku z dnia 13 sierpnia 2019 roku, III Ca 188/19, LEX). Powyższe stanowisko koresponduje z koncepcją racjonalności polskiego ustawodawcy zgodnie, z którą działanie w ramach przepisów prawa nie powinno zostać uznane za kształtujące obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami lub zasadami współżycia społecznego. Nieuprawnione jest twierdzenie, by działanie w ramach jasnych i niebudzących wątpliwości co do ich wykładni przepisów ustawy, służącej w istocie ochronie interesów konsumenta, pozostawało w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego czy dobrymi obyczajami. Zaznaczenia wymaga również, że nakładając w ustawie o kredycie konsumenckim na pożyczkodawcę szereg obowiązków, ustawodawca nie wprowadził wymogu specyfikowania, w jaki sposób wyliczona została pobrana na gruncie umowy prowizja, tj. jakie konkretnie koszty i ryzyka ma pokryć, czy też zabezpieczyć, a także, jaki planowany zysk pożyczkodawcy zakłada na gruncie danej umowy. Gdyby taka intencja istniała, to ustawodawca niewątpliwie nałożyłby na instytucje pożyczkowe obowiązek zawarcia takich informacji w formularzu informacyjnym.

Odnosząc się natomiast do opłaty przygotowawczej Sąd uznał, iż powód nie wykazał (art. 6 k.c., art. 232 k.p.c.), aby czynności związane z przygotowaniem umowy pożyczki pociągały za sobą wydatek rzędu 500 zł. Skoro opłata przygotowawcza, w myśl twierdzeń powoda, była pobierana za czynności faktyczne związane z przygotowaniem umowy, należało w sprawie udowodnić, fakt dokonania tych czynności oraz ich koszt, zwłaszcza w sytuacji, w której – jak twierdzi sam powód – omawiana opłata została skalkulowana w taki sposób, iż odpowiada rzeczywistym poniesionym przez pożyczkodawcę kosztom. W świetle zasad doświadczenia życiowego trudno przy tym przyjąć, aby samo przygotowanie dla pozwanej umowy pożyczki wymagało poniesienia kosztów w kwocie 500 zł, zwłaszcza, jeśli uwzględni się okoliczność, że przedłożona do akt umowa ma charakter szablonowy, a jedynymi zmiennymi w jej treści są w istocie kwota udzielanej pożyczki i okres zobowiązania. Powód nie wykazał, iż faktycznie w związku z udzieleniem pożyczki poniósł koszt w kwocie 500 zł.

Powództwo w tym zakresie, a więc co do kwoty 500 zł, podlegało zatem oddaleniu.

Biorąc pod uwagę, iż powód nie wykazał zasadności dochodzenia opłaty przygotowawczej, kwota odsetek naliczonych od kwoty całej niespłaconej należności głównej pożyczki tj. od kwoty 4.988,23 zł, od dnia wymagalności roszczenia-

3 lutego 2018 roku do dnia 20 listopada 2018 roku wynosi 556,77 zł, zaś żądanie powoda w zakresie pozostałej kwoty odsetek należało oddalić.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 5.707,78 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od kwoty 4.988,23 zł od dnia 21 listopada 2018 roku do dnia zapłaty oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 719,55 zł od dnia 21 listopada 2018 roku do dnia zapłaty.

Odnosząc się do żądania odsetkowego pozwu podkreślić należy, że strona powodowa miała prawo, oprócz żądania należności głównej, żądać za czas opóźnienia odsetek w umówionej wysokości, jako że przepis art. 481 k.c. obciąża dłużnika obowiązkiem zapłaty odsetek bez względu na przyczyny uchybienia terminu płatności sumy głównej. Sam fakt opóźnienia przesądza, że wierzycielowi należą się odsetki. Dłużnik jest zobowiązany uiścić je, choćby nie dopuścił się zwłoki w rozumieniu art. 476 k.c., a zatem nawet w przypadku, gdy opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności i choćby wierzyciel nie doznał szkody. Odpowiedzialność dłużnika za ustawowe odsetki w terminie płatności ma zatem charakter obiektywny. Do jej powstania jedynym warunkiem niezbędnym jest powstanie opóźnienia w terminie płatności. Zgodnie z treścią § 2 art. 481 k.c. jeżeli strony nie umówiły się co do wysokości odsetek z tytułu opóźnienia lub też wysokość ta nie wynika ze szczególnego przepisu, to wówczas wierzycielowi należą się odsetki ustawowe za opóźnienie. Na gruncie przedmiotowej umowy pożyczki po stronie pożyczkodawcy zastrzeżono prawo naliczania odsetek od zadłużenia przeterminowanego w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie, dlatego też strona powodowa była uprawniona żądać odsetek w wyższej wysokości.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu. Uwzględniając fakt, że strona powodowa wygrała proces w 91%, Sąd wyłożył na pozwaną obowiązek zwrotu stronie powodowej kosztów procesu w całości. Strona powodowa poniosła następujące koszty: 79 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, 1.800 zł tytułem wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika, obliczonego stosownie do wartości przedmiotu sporu, zgodnie z § 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1804) oraz 34 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Wobec powyższego Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.913 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Z powyższych względów orzeczono, jak w sentencji.